

LBRIS

We know
books

Niklas Natt och Dag este membru al celei mai vechi familii nobiliare din Suedia. Îi place să cânte la chitară, mandolină, vioară și flaut japonez. *Lupul și străjerul*, primul său roman, a fost numit „Cel mai bun debut al anului 2017“ de către Academia Suedeză a Scriitorilor de Romane Polițiste. În 2019, lui Natt och Dag i-a apărut cel de-al doilea roman, intitulat *Focul și minotaurul*. Locuiește în Stockholm, împreună cu soția și cei doi fii.

NIKLAS NATT OCH DAG

LUPUL
și
STRĂJERUL

Traducere din limba engleză și note
DANA-LIGIA ILIN

LITERA
București

- Mickel! Mickel străjerul! Deșteaptă-te!

În vreme ce zgâlțâielile înverșunate îl smulg pe Cardell din somn, simte o durere surdă în brațul stâng, care nu mai e întreg. O mână cioplită în lemn a luat locul părții pierdute. Ciotul șade în gaura scobită în lemnul de fag, legat la cot cu fâșii de piele. Care îi sapă adânc în carne. Ar fi trebuit să aibă destulă minte și să le slăbească înainte de a ațipi.

Fără chef, deschide ochii și privește de-a lungul câmpului uriaș al mesei pătate. Când încearcă să salte capul, obrazul i se lipește de lemn și, fără să vrea, își trage jos peruca atunci când se ridică. Trage o înjurătură și o îndeasă sub haină, după ce și-a șters cu ea fruntea. Pălăria i se rostogolește pe dușumea, cu calota înfundată. O îndreaptă cu pumnul, apoi și-o pune pe cap. Începe să-și aducă aminte. E la Vinăria Hamburg și trebuie să fi băut până și-a pierdut cunoștința. O privire azvârlită peste umăr îi arată și pe alții în aceeași stare.

Cei câțiva bețivi pe care proprietarul i-a considerat destul de înstăriți ca să nu-i auzvârle în șanț zac lățiți pe bănci și pe mese până dimineța, când vor pleca pe trei cărări să înfrunte muștrările celor care îi așteaptă acasă. Dar nu și Cardell. E un veteran schilod care trăiește singur și nu dă socoteală nimănui.

– Mickel, trebuie să vii! E un cadavru în Fatburen!

Cei doi care l-au trezit sunt copiii ai străzii. Chipurile lor îi par cunoscute, dar nu-și poate aminti cum îi cheamă. În spatele lor stă Baggen, administratorul trupez care lucrează pentru doamna Norström, proprietăreasa. Baggen e chiaun și roșu la față și s-a așezat între copiii și o colecție de pahare gravate, mândria Vinăriei, care stau încuiate într-un bufet albastru.

Osândiții se opresc aici, la Vinăria Hamburg, în drum spre eșafodul de la Skanstull. Li se oferă ultima băutură, după care paharul e luat cu grijă, sunt incrustate pe el numele și data și e adăugat colecției. Nimeni nu poate să bea din aceste pahare decât sub supraveghere și după ce a plătit o sumă, după gradul de ticăloșenie a decedatului. Se zice că poartă noroc. Cardell n-a priceput niciodată de ce.

Cardell se freacă la ochi și își dă seama că nu s-a trezit de-a binelea din beție. Când încearcă să vorbească, vocea îi e îngroșată.

– Ce mama dracului se petrece?

Îi răspunde cel mai mare dintre copii – o fată. Băiatul are buză de iepure și e fratele ei, judecând după trăsături. Își încrețește nasul când simte răsufierea lui Cardell și se trage în spatele surorii.

– E un cadavru în apă, chiar la mal.

Are în voce un amestec de groază și ațâțare. Cardell își simte venele de la tâmple gata să plesnească. Bubuitul inimii amenință să înece bruma de gândire pe care izbutește s-o adune.

– Și de ce ar fi asta treaba mea?

– Te rugăm, Mickel, nu e nimeni altcineva prin preajmă și știam că ești aici.

Își freacă tâmplele, sperând zadarnic să ușureze durerea care zvâcnește.

Peste Södermalm cerul n-a început încă să se lumineze. Întunericul nopții plutește în aer. Soarele n-a purces să se înalțe peste Sicklaön și Danviken. Cardell iese clătînându-se și coboară treptele Vinăriei, urmându-i pe copiii pe strada pustie. Ascultă fără chef o poveste despre o vacă bătrână însetată care s-a tras îndărăt de la mal și a luat-o la goană, îngrozită, spre Danto.

– Botul ei a atins cadavrul, care apoi s-a răsucit.

Pietrele au lăsat locul mocirlei din apropierea lacului. Îndatoririle lui Cardell nu-l mai purtasera de multă vreme dincolo de malul lacului Fatburen, dar vede că nu-i nimic schimbat. Nu se alesese nimic de planurile făcute de multă vreme de a curăța malul

și de a face un doc și o fabrică de bere, cu toate că acest lucru e de înțeles într-un oraș și o țară care se clatină pe marginea ruinei. Asta o știe la fel de bine ca toți cei care sunt siliți să-și completeze venitul anual de mizerie muncind pe ici, pe colo. Casele frumoase din jurul lacului au fost prefăcute în manufacturi. Acestea își aruncă gunoaiile în apă, iar porțiunea îngrădită pentru gunoaiile menajere e plină până la refuz și cei mai mulți n-o bagă în seamă. Cardell lasă să-i scape niște măscări când tocul cizmei sapă un șanț în noroi și trebuie să-și fluture brațul sănătos ca să nu-și piardă echilibrul.

– Vaca voastră s-a speriat când a dat de vreo cimotoie de-a ei răscoaptă. Măcelarul aruncă în lac rămășițele. M-ați trezit pentru nimic mai mult decât o jumătate de vacă putrezită, ori poate de porc.

– Am văzut în apă o față, fața unui om.

Valurile lovesc țărmlul, într-un vârtej de spumă gălbuie. Copiii au dreptate, în sensul că ceva putred – o formă întunecată – plutește la o depărtare de câțiva metri. Primul gând al lui Cardell este că nu poate fi om. E prea mic.

– Cum ziceam, sunt resturi de la măcelărie. Hoitul unui animal.

Fata o ține una și bună că nu s-a înșelat. Băiatul dă din cap, de acord cu ea. Sleit de puteri, Cardell fornăie.

– Sunt beat, ați priceput? Beat mort. Mangă. Amin-tiți-vă asta când o să întrebe cineva de ziua în care ați

păcălit un străjer să se scalde în lac, și v-a tras o chel-făneală pe care n-o s-o uitați până la moarte, când a ieșit la mal, murat și furios.

Se descotorosește de haină cu stângăcia celor care n-au decât o mână. Peruca de lână uitată cade din cap-tușeală în mocirlă. Nu-i nimic. Chestia aia afurisită n-a costat decât câțiva bănuți și moda e pe cale să dispară. O poartă doar pentru că o înfățișare mai îngrijită crește șansele ca cineva să-i cumpere unui veteran un păhărel ori două. Cardell se uită la cer. Sus, câteva stele strălucesc peste Golful Årsta. Închide ochii, ca să păstreze înăuntru impresia de frumusețe, și pășește în lac cu piciorul drept.

Malul mlăștinos nu-i poate susține greutatea. Se scufundă până la genunchi și simte cum apa lacului îi intră în cizmă, care rămâne înțepenită în mâl când se prăbușește în față și piciorul îi iese din ea. Dar, cu ceva între înot și târare, începe să-și croiască drum spre larg. Apa i se scurge groasă printre degete, plină de lucruri pe care nici măcar locuitorii de pe Södermalm nu le cred vrednice de a fi păstrate.

Beția i-a tulburat judecata. Îl trece un junghi de spaimă când nu mai simte sub picioare fundul lacului. Apa e mai adâncă decât credea, și se regăsește în Svensksund, cu trei ani înainte, îngrozit și rostogolit de valuri la retragerea frontului suedez.

După ce zvâcnirile din picioare l-au purtat destul de aproape, apucă trupul. Primul său gând este că a avut dreptate. Asta nu-i om. E hoitul unui animal,

URDIS | We know
 aruncat aici de ucenicii măcelarului, transformat în

geamandură când l-au umflat gazele putreziciunii. Apoi halca de carne se răsuțește și ajung față în față.

Nu-i deloc putredă, și totuși se holbează la el niște orbite goale. Îndărătul buzelor sfâșiate nu sunt dinți. Părul și-a păstrat luciul – noaptea și lacul s-au străduit cât au putut de mult să-i întunece culoarea, dar este, fără îndoială, o coamă de păr bălai-deschis. Cardell își trage brusc răsuflarea, ceea ce-l face să înghită apă și să se sufoce.

Când se termină accesul de tuse, plutește nemișcat alături de cadavru, cercetându-i trăsăturile zdrobite. În spate, pe mal, copiii nu scot nici un sunet. Îi așteaptă în tăcere întoarcerea. Prinde cadavrul, se răsuțește în apă și începe să zvâcnească din piciorul gol ca să ajungă înapoi la mal.

Truda aducerii la țarm devine mai mare când ajunge în partea noroioasă și apa nu le mai susține greutatea. Cardell se rostogolește pe spate și se împinge în sus cu amândouă picioarele, trăgând după el prada, cu mâinile încheștate în veșmintele zdrențuite. Copiii nu-l ajută. Ba chiar se trag înapoi, ghemuindu-se și acoperindu-și nasul. Cardell tușește și scuipă în noroi apa murdară din lac.

– Dați fuga la Slussen și aduceți-l pe polițai.

Copiii nu se clintesc, dorindu-și la fel de mult să stea departe, pe cât își doresc să se uite la prada lui

Cardell. Se urnesc abia când el azvârle spre ei o mână de noroi.

– Fugiți la paza de noapte și aduceți-mi o uniformă albastră, fir-ar să fie!

Când tropăitul piciorușelor lor nu se mai aude, se apleacă într-o parte și vomită. Se lasă liniștea și, în singurătatea sa, Cardell simte o îmbrățișare rece care îi scoate aerul din plămâni, făcându-l ca aproape să nu mai poată răsufla. Inima îi bate din ce în ce mai iute, sângele îi zvâcnește în venele gâtului și e copleșit de o spaimă care-l încremenește. Știe prea bine ce urmează. Simte cum brațul pe care nu-l mai are se ivește din întuneric, până ce fiecare părticică a fapturii sale îi spune că e înapoi, la locul lui, iar în partea de jos a brațului simte o durere destul de mare ca să înecă restul lumii, o falcă plină de dinți de fier care roade carnea și zgârciurile.

Cuprins de panică, trage de fâșiile de piele și lasă brațul de lemn să cadă în mocirlă. Apoi își prinde cu mâna dreaptă ciotul și frământă carnea plină de cicatrice, ca să le amintească simțurilor că brațul pe care îl deslușesc ele nu mai există, iar rana e de mult vindecată.

Criza durează mai puțin de un minut. Poate să răsufle din nou, mai întâi găfăit, apoi mai liniștit, mai încet. Groaza dispare și lumea își recapătă formele cunoscută. Aceste atacuri de panică îl urmăresc de trei ani încoace, de când s-a întors din război mai sărac cu un braț și cu un prieten. Și totuși, e mult de atunci. Crezuse că a găsit calea de a ține în frâu coșmarurile.

Băutură și încăierări prin taverne, Cardell se uită în jur, ca și cum ar căuta ceva care să-l aline, însă e singur cu cadavrul. Se leagănă pe loc, cu ciotul ținut strâns în mână.

N-are habar cât timp le-a luat păzitorilor orașului. Șade neclintit pe mal, cu privirea ațintită în depărtare. Hainele îi sunt reci și ude, dar mai are în vene destul alcool ca să-l încălzească. Când se arată, în cele din urmă, ajutoarele, sunt doi bărbați cu tunici albastre și pantaloni albi, fiecare ținând o muschetă cu baionetă. Mersul lor arată că au băut, delict pedepsit de lege, dar destul de des întâlnit. Unul dintre ei îi știe numele. Sunt mulți care împărtășesc aplecarea păzitorilor legii plătiți prost către înecarea necazurilor, și cârciumile sunt pline.

– Măi, măi, iată-l pe Mickel Cardell care a ieșit la scaldă în latrina orașului, după câte văd. Cauți vreun lucru de preț pe care l-ai înghițit acum câteva zile și n-ai reușit să-l salvezi din oala de noapte? Ori dai curs unui raport despre o târfă fugară care a luat-o spre mare?

– Ține-ți fleanca, Solberg! Oi duhni eu a rahat, da' tu și prietenul tău miroșiți a o afurisită de băutură de două parale. Duceți-vă în apă și clătiți-vă gurile până să vină vremea să-l sculați pe caporal!

Cardell se ridică și își întinde spatele înțepenit. Arată spre cadavrul de lângă el.

– Ia uite!

Kalle Solberg se înfioară de cum se apropie destul de mult.

– La dracu'!

– Da. Cred că unul dintre voi ar trebui să stea aici, iar celălalt să se ducă la Slottsbacken și să anunțe un ofițer superior.

Cardell își strânge haina și brațul de lemn și pune bocceaua sub ciot. Face un pas, apoi își amintește de cizma pierdută, lasă bocceaua jos, se răsuțește și merge greoi pe unde venise, atât de demn cât este în stare, până ce dă de locul potrivit. Trage cizma de piele din solul mlăștinos, care scoate un pleoscăit trist. Solberg a tras paiul cel lung și a pornit deja în sus pe deal, spre oraș. Tovarășul lui rămâne tăcut, fără să arate vreo simțire. E îngrozit probabil la gândul să rămână singur în întuneric, cu mortul. Cardell îi face semn cu capul în vreme ce se îndepărtează. E prin apropiere un văr de-al său care are fântână și, trage nădejde, oleacă de săpun din care să-i dea și lui.

Liniile trase pe hârtia așezată pe birou în fața sa o împart exact în pătrate. Cecil Winge își așază în față ceasul de buzunar, îl desprinde de pe lanț și trage mai aproape lumânarea de ceară care sfârâie. Șurubelnițele sunt aliniate alături de pensete și clești. Întinde mâna în lumină. Nu-i tremură deloc.

Își începe lucrul cu mare atenție. Desface ceasul, slăbește piulițele care țin arătătoarele, le ridică de pe cadran și îl așază pe fiecare într-un pătrat de pe hârtie. Ridică și cadranul și lasă la vedere mecanismul interior, care acum poate fi scos fără împotrivire. Încet, desface mecanismul, roțiță cu roțiță, și pune fiecare piesă în țarcul ei de cerneală. Eliberat din închisoare, arcul plat se întinde într-o spirală lungă. Dedesubt este angrenajul, apoi vine învelișul. Unelte puțin mai mari decât un ac de cusut ademenesc șuruburile micițe să iasă din găurile lor.

În lipsa ceasului, Winge ține socoteala timpului după clopote. De dincolo de Ladugårdslandet răsună clopotele mari ale bisericii Hedvig Eleonora. Dinspre

mare vine ecoul mai slab al celor din clopotnița bisericii Katarina, cocoțată pe deal. Orele zboară.

După ce l-a desfăcut cu totul, repetă fiecare pas de la coadă la cap. Ceasul își recapătă încet forma, fiecare piesă se întoarce la locul său. Degetele lui subțiri înțepenesc și trebuie să se tot oprească, lăsând mușchii și tendoanele să se odihnească. Desface și strânge mâinile, frecându-le una de alta, și își apasă încheieturile pe genunchi. Poziția de lucru supărătoare începe să-și spună cuvântul și durerea din șold, care îl apucă tot mai des, se întinde spre partea de jos a șirei spinării, silindu-l să se tot foiască pe scaun.

După ce arătătoarele ajung înapoi pe cadran, pune cheița în încuietore și, când o răsuțește, simte împotrivirea arcului dinăuntru. De cum îi dă drumul, aude ticăitul cunoscut și îi revine gândul pe care l-a avut de o sută de ori din vară încoace: iată în ce fel ar trebui să meargă lumea. Rațional și în așa fel încât să poată pricepe toți. Fiece parte din ea să-și aibă locul său și urmările mișcărilor ei să poată fi determinate cu precizie.

Senzația de bine și confort e trecătoare. Îl părăsește iute după ce se termină distracția și timpul lumesc, care fusese oprit câteva clipe, se încheagă din nou împrejur. Mîntea începe să-i rătăcească. Își pune un deget pe încheietura mâinii și numără bătăile inimii, în vreme ce secundarul se rotește pe cadranul care poartă numele ceasornicarului: Beurling, Stockholm. Numără o sută patruzeci de bătăi pe minut. Șurubelnițele și celelalte unelte sunt rânduie și se pregătește să ia

totul de la capăt, când simte mirosul mâncării, aude zgrepțănatul la ușă al slujnicei și o voce care-l poștește la masă.

În fața lor e așezat un castron de supă cu model albastru. Proprietarul lui, frânghierul Olof Roselius, își înclină capul într-o scurtă rugăciune înainte să întindă mâna și să ridice capacul. Își înăbușă o înjurătură și scutură firimiturile de pâine de pe degete după ce s-a ars cu mânerul.

De pe locul său, la dreapta gazdei, Cecil Winge se preface că se uită la fibra lemnului mesei, pe care joacă umbrele lumânărilor de ceară, în vreme ce slujnica îi sare repede în ajutor cu un ștergar. Mirosul de napi și fiertură de vită netezește zbârciturile de pe fruntea frânghierului. Cei șaptezeci de ani i-au șters toată culoarea din păr și barbă, și șade gârbovit. Roselius este cunoscut ca un om virtuos, care ani în șir s-a ocupat de conducerea azilului de săraci de la biserica Hedvig Eleonora și a dăruit cu mărinimie din averea sa cândva destul de mare ca să cumpere casa de vară a contelui Spens, de la marginea Ladugårdslandet. Bătrânețea i-a fost întunecată de niște investiții neinspirate într-o moară din miazănoapte, împreună cu vecinul său Ekman, un funcționar de rang înalt în Camera de Comerț. Winge are impresia că Roselius se simte nedreptățit și nerăsplătit pentru deceniile de muncă de binefacere. Amărăciunea i-a înghițit ca un clopot de sticlă toată averea.

Chiriaș fiind, Winge nu se poate împiedica să nu simtă că însăși prezența sa este mărturia acestor vremuri grele. În această seară Roselius pare și mai mohorât decât de obicei și oftează după fiecare îmbucătură. Când își drege glasul și sparge tăcerea, n-au mai rămas pe fundul farfuriei decât câteva înghițituri.

– E greu să le dai sfaturi tinerilor, pentru că de obicei nu te alegi decât cu vorbe de ocară. Și totuși, vreau să-ți spun limpede, Cecil. Te rog să fii destul de politicos și să ascuți. Nu-ți vreau decât binele. Roselius răsufală adânc înainte să spună ce trebuie să fie spus. Ce faci tu e nefiresc. Un soț trebuie să stea cu nevasta lui. N-ai jurat să fii cu ea la bine și la rău? Întoarce-te la ea!

Sângele năvălește în obrajii lui Winge. Iuțeala reacției îl surprinde. Nu se cuvine ca un om cu capul pe umeri să îngăduie ca judecata să-i fie întunecată și mânia să triumfe. Trage adânc aer în piept, simte în urechi bătăile inimii și se concentrează să-și stăpânească simțămintele. În acest timp nimeni nu spune nimic. Winge știe că anii n-au știrbit viclenia care a făcut ca Roselius să iasă în evidență printre cei de-un rang cu el. Aproape că aude gândurile din spatele frunții proprietarului său. Încordarea dintre ei crește și apoi se re-trage sub tăcerea netulburată. Roselius oftează, se lasă pe spătar și întinde mâinile, într-un gest împăciuitor.

– Am împărțit multe mese, tu și cu mine. Ai citit mult, ai mintea sprințară. Știi că nu ești om rău. Ba dimpotrivă. Însă ești orbit de idei noi, Cecil. Crezi că totul poate fi orânduit prin forța minții, minții tale.

Te înșeli. Simțămintele nu se lasă înlanțuite așa. În-
toarce-te la nevastă, de dragul amândurora, și, dacă ai
nedreptățit-o în vreun fel, roag-o să te ierte.

– Ceea ce am făcut este spre binele ei. Am chibzuit
foarte mult.

Chiar și în urechile sale asta sună ca scuzele unui
copil încăpățânat.

– Cecil, orice oi fi vrut tu să dobândești, rezultatul
a fost altul.

Winge nu-și poate împiedica mâinile să tremure și
lasă jos lingura, ca să-și ascundă tulburarea. Îl supă-
ră să-și audă vocea nu mai puternică decât o șoaptă
răgușită.

– Ar fi trebuit să dea roade.

Când Roselius răspunde, are vocea mai blândă
decât înainte.

– Am văzut-o azi, Cecil. Pe nevasta ta. La taraba
pescarului, aproape de Katthavet. E însărcinată. Nu-și
poate ascunde burta.

Winge tresare pe scaun și pentru prima dată îl pri-
vește pe Roselius drept în ochi.

– Era singură?

Roselius încuviințează și întinde mâna ca să i-o
pună pe braț, însă Winge și-l trage repede. Reacția
instinctivă îl surprinde.

Winge închide ochii ca să-și recapete stăpânirea de
sine, și pentru o clipă e dus în biblioteca sa interioară,
în care șirurile de cărți sunt așezate ordonat, în veșni-
că tăcere. Alege un volum de Ovidiu și citește câteva

cuvinte, la nimereală: *Omnia mutantur, nihil inherit*.
Totul se schimbă, dar nimic nu se pierde. Acolo află
alinarea pe care o caută.

Când deschide iar ochii, în ei nu se poate citi nici
o simțire. Cu un pic de trudă, își stăpânește tremurul
mâinilor și pune cu grijă lingura la locul ei, împinge
în spate scaunul și se ridică de la masă.

– Îți mulțumesc pentru supă și pentru grijă, dar
cred că de acum încolo voi lua cina în odaia mea.

Vocea lui Roselius îl urmărește în vreme ce iese.

– Dacă mintea ta spune un lucru și realitatea altul,
gândul trebuie să fie cel care se înșală. Cum poate să
nu-ți sară în ochi asta, cu educația ta umanistică?

Winge nu cunoaște răspunsul, dar distanța din ce
în ce mai mare dintre ei îi îngăduie să se poarte ca și
cum n-ar fi auzit.

Cecil Winge se împleticește pe coridor, nesigur pe
picioare, și în sus pe scară, spre încăperea pe care a
închiriat-o de la frânghier în vară. Curând, își pierde
răsuflarea și e silit să se oprească și să se rezeme de
tocul ușii.

Dincolo de fereastră, grădina e liniștită. Soarele s-a
culcat. Pe coastele care coboară spre mare se întinde o
livadă. Dincolo de pomi vede luminile de la șantierul
naval, aflat pe insula lui, unde marinarii își termină
treaba, nădăjduind să-și găsească o odaie în care să-și
petreacă noaptea. În depărtare se vede clopotnița bi-
sericii Katarina. Adie briza de seară.